

Η πολιτική προστασία στην Ελλάδα:

- Πρωτιά στις καμένες εκτάσεις περιοχών Natura2000 το 2023 στην ΕΕ
- Κάτω του ευρωπαϊκού μέσου όρου η πολιτική προστασία στην Ελλάδα
 - Αδυναμίες στην οργάνωση της πολιτικής προστασίας κυρίως στους μικρούς και νησιωτικούς δήμους

Βασικά συμπεράσματα:

- Ως προς τα στοιχεία της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις πυρκαγιές:
 - Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις πυρκαγιές στις χώρες της ΕΕ για το 2023, η Ελλάδα βρέθηκε στην πρώτη θέση με τα περισσότερα εκτάρια καμένης γης σε περιοχές Natura2000 σε απόλυτο αριθμό, στην πρώτη θέση με το μεγαλύτερο ποσοστό καμένης γης Natura2000, ενώ ως προς τον αντίστοιχο αριθμό πυρκαγιών βρέθηκε στην 5η θέση.
 - Από το σύνολο των πυρκαγιών του 2023, τα 70.640 εκτάρια σημειώθηκαν σε περιοχές Natura2000, που αντιστοιχούν στο 40% του συνόλου των καμένων εκτάσεων και στο 1,5% της συνολικής προστατευόμενης έκτασης της Ελλάδας.
 - Το ¼ της καμένης έκτασης στην Ελλάδα το 2023 αφορούσε σκληρόφυλλη βλάστηση, ενώ το 1/5 γεωργικές εκτάσεις.
- Ως προς την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών πολιτικής προστασίας σε έρευνα που δημοσιεύθηκε το 2019 στο επιστημονικό περιοδικό Journal of European Public Policy και αφορά 17 χώρες της ΕΕ:
 - Η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε ό,τι αφορά την Αποτελεσματικότητα Διαχείρισης Κρίσεων (13η θέση), την Αντίληψη της Κατάστασης της Κρίσης (15η θέση), τον Συντονισμό, την Συνεργασία και την Επικοινωνία (14η θέση)
 - Η Ελλάδα βρίσκεται κοντά ή πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε ό,τι αφορά τη Δομή της Δημόσιας Διοίκησης (5η θέση), την Κουλτούρα της Δημόσιας Διοίκησης (9η θέση), την Ικανότητα Κατάλληλης Αντίδρασης (12η θέση), και την Ικανότητα Ανταπόκρισης σε Αναδυόμενες Καταστάσεις, Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Διαδικασιών Κλιμακώσης (10η θέση).
- Ως προς την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών πολιτικής προστασίας σε δήμους και περιφέρειες εντοπίζονται σημαντικές αδυναμίες στο πεδίο της οργάνωσης της πολιτικής προστασίας στους μικρούς και νησιωτικούς δήμους σε περιφέρειες όπως το Νότιο Αιγαίο, σύμφωνα με τα στοιχεία του Δείκτη Αποτελεσματικότητας Δήμων.

i Δρ. Κοινωνικών Επιστημών στο Labour Market University του Leicester και Λέκτορας στο Μητροπολιτικό Κολλέγιο

ii Ευχαριστούμε τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο του ΚΕΦΙΜ και πρώτο Γενικό Γραμματέα Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος (1991-1993) Δημήτρη Κατσούδα για χρήσιμα σχόλια και τις παρατηρήσεις του.

Εισαγωγή

Ενόψει των αλλαγών που φέρνει η κλιματική κρίση η Ελλάδα είναι πιθανόν να βρεθεί στο επίκεντρο δυσάρεστων εξελίξεων. Ήδη έχουμε βιώσει τις μεγάλες πυρκαγιές του 2023, αλλά και τις πλημμύρες στον θεσσαλικό κάμπο που από μόνες τους φέρνουν στο προσκήνιο την ανάγκη αναθεώρησης της Πολιτικής Προστασίας. Στο επίπεδο της ΕΕ, ο ενωσιακός μηχανισμός πολιτικής προστασίας αναβαθμισμένος μέσω του RescEU και μιας ευρωπαϊκής δεξαμενής μέσων πολιτικής προστασίας (το αποθεματικό RescEU) αποτελεί την απάντηση της ΕΕ σε αυτές τις προκλήσεις. Ωστόσο, κρίσιμη σημασία έχουν επίσης και οι πολιτικές στο εθνικό, το περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο.

Η οργάνωση της πολιτικής προστασίας στην Ελλάδα σήμερα

Η πολιτική προστασία στην Ελλάδα ρυθμίζεται τον νόμο 5075/2023 και τον νόμο 4533/2018, ο οποίος αντικατέστησε τον προηγούμενο ν. 3877/2010. Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (από το 2021 αναβαθμισμένη σε Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας) είναι η αρμόδια υπηρεσία για την εκτέλεση των καθηκόντων πολιτικής προστασίας, διαχείρισης κινδύνων και καταστροφών. Η υπηρεσία αυτή έχει αναλάβει την ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης, προετοιμασίας, αντιμετώπισης και ανάκαμψης από καταστροφές και κινδύνους σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Επιπλέον, υπάρχει η συνεργασία με το RescEU,¹ το οποίο, μέσω του αποθεματικού πόρων που διαθέτει (π.χ. πυροσβεστικά οχήματα) έχει συνεισφέρει καθοριστικά κυρίως στη διαχείριση των πυρκαγιών τα τελευταία χρόνια.

Στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης, πολλοί δήμοι και περιφέρειες έχουν ορίσει αντίστοιχα αντιδημάρχους και αντιπεριφερειάρχες με αρμοδιότητες Πολιτικής Προστασίας, ενώ παράλληλα δραστη-

ριοποιούνται πολλές εθελοντικές και παραπλήσιες ομάδες. Για τον συντονισμό στο τοπικό αυτό επίπεδο, ορίστηκαν Αυτοτελείς Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας Περιφερειών και Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι το Πυροσβεστικό Σώμα Ελλάδας υπάγεται στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας. Η μεταφορά της αρμοδιότητας έχει ως στόχο τον καλύτερο συντονισμό αυτού του πολύπλοκου συστήματος με την ύπαρξη αποφασιστικού οργάνου σε επίπεδο Υπουργείου, αλλά και την κατανόηση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων μέσω των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι οποίες συντονίζουν το έργο τους με τη βοήθεια της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών μονάδων και εθελοντών.

Πολιτική προστασία και δασοπροστασία: Οι μεγάλες ανεπάρκειες του μηχανισμού.

Η βασική μέριμνα της πολιτικής προστασίας στην Ελλάδα είναι η διαχείριση των φυσικών καταστροφών, ιδιαίτερα των δασικών πυρκαγιών. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες για την αναδιοργάνωση της Πολιτικής Προστασίας, αλλά η κλιματική κρίση έχει φέρει νέες προκλήσεις, όπως οι μέγα-πυρκαγιές (mega-fires), χαρακτηριστικό παράδειγμα των οποίων αποτελεί η πυρκαγιά στον Έβρο το καλοκαίρι του 2023. Η πολιτική προστασία έχει ως βασική προτεραιότητα το να μην υπάρχουν θύματα, προχωρώντας συχνά σε εκκενώσεις περιοχών. Πέρα από τις πυρκαγιές, ακραία φαινόμενα όπως οι πλημμύρες του Σεπτεμβρίου του 2023 στη Θεσσαλία, εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της πολιτικής προστασίας. Ωστόσο, ο μηχανισμός δασοπροστασίας είναι ελλιπής ή και σε ορισμένα σημεία ανύπαρκτος όπως φαίνεται από τα στοιχεία.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφόρησης για Δασικές Πυρκαγιές² και τα στοιχεία που επεξεργάστηκε η Πυρομετεωρολογική Ομά-

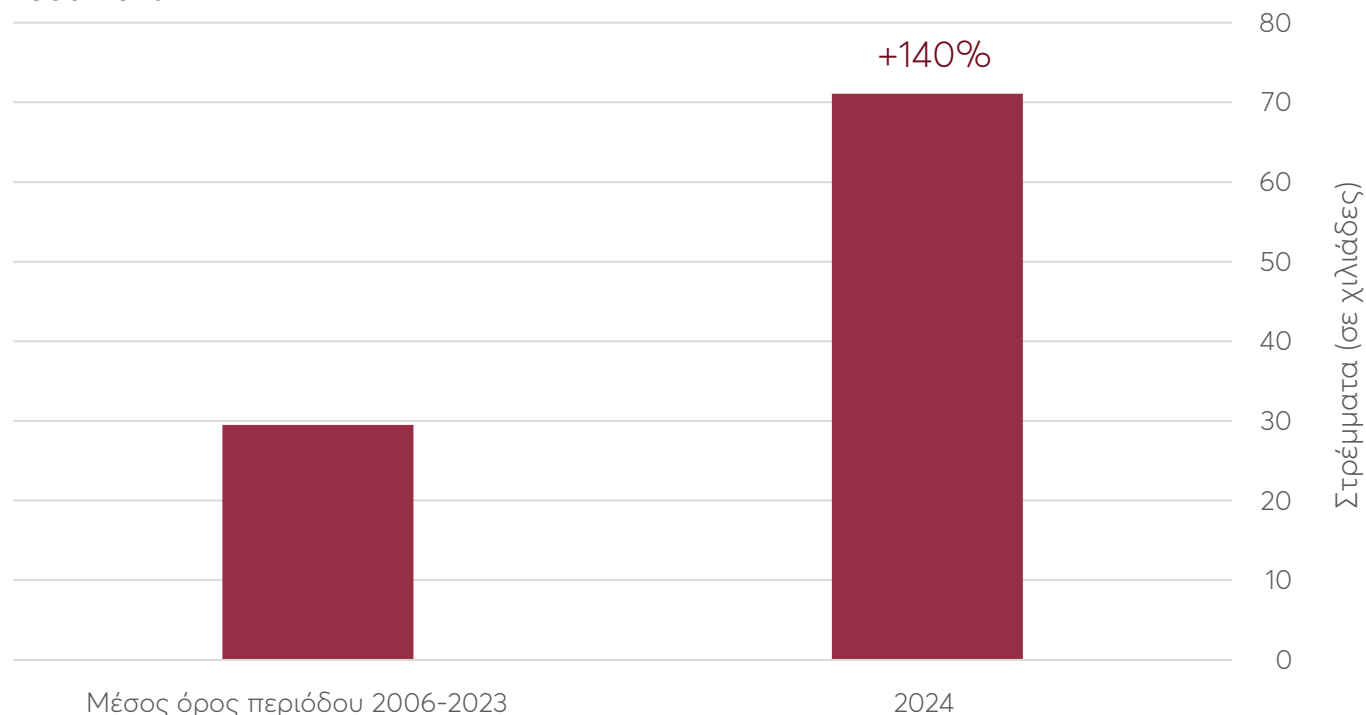
1 [European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations](#). Το RescEU είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αναβαθμίζει τον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ για να προστατεύει καλύτερα τους πολίτες από καταστροφές και να διαχειρίζεται αναδυόμενους κινδύνους. Το RescEU περιλαμβάνει στόλο πυροσβεστικών αεροσκαφών και ελικοπτέρων, ιατρικά αποθέματα, καταφύγια, μέσα μεταφοράς και εφοδιαστικής αλυσίδας, καθώς και αποθέματα για χημικούς, βιολογικούς, ραδιολογικούς και πυρηνικούς κινδύνους. Είναι πλήρως χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ και στοχεύει στην ενίσχυση της ετοιμότητας και της αντίδρασης σε καταστροφές στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

2 [Ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης για τις δασικές πυρκαγιές \(EFFIS\)](#).

δα FLAME του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών,³ τον Ιούνιο του 2024 η αθροιστική καμένη έκταση σημείωσε αύξηση κατά 140% σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2006 – 2023. Συγκεκριμένα,

η καμένη έκταση για το 2024 ανέρχεται σε 71.080 στρέμματα, ενώ ο μέσος όρος για την περίοδο 2006 – 2023 ήταν 29.491,10 στρέμματα (Γράφημα 1).

Γράφημα 1. Αθροιστικά καμένη έκταση σε στρέμματα στην Ελλάδα, Ιούνιος 2024 και μέση τιμή 2006-2023.

Πηγή: [Παπαβασιλείου, Γ., & Γιάνναρος, Θ. Μ. \(2024, 30 Ιουνίου\). Πυρομετεωρολογικές συνθήκες Ιουλίου μέσα στον Ιούνιο. FLAME.](#)
Δεδομένα: Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφόρησης για Δασικές Πυρκαγιές (EFFIS) Επεξεργασία δεδομένων: Πυρομετεωρολογική ομάδα FLAME, EAA / meteo.gr.

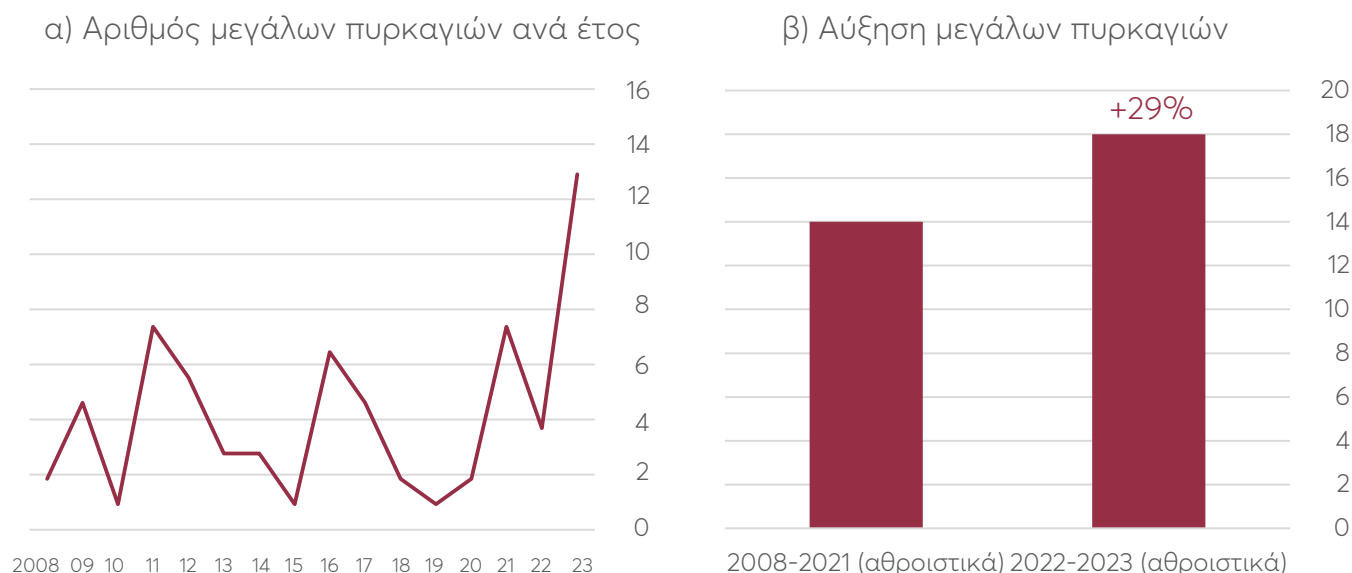
Την περίοδο 2008-2021 καταγράφηκαν 14 μεγάλες πυρκαγιές, ενώ μόνο τη διετία 2022-2023 καταγράφηκαν 18. Με άλλα λόγια, τα τελευταία δύο χρόνια οι μεγάλες πυρκαγιές ξεπέρασαν κατά 29% το σύνολο των μεγάλων πυρκαγιών των προηγούμενων 14 ετών (Γράφημα 2). Ο συνδυασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής με την ανεπαρκή σημερινή δομή της δασοπυρόσβεσης, φαίνεται να είναι ανασταλτικοί παράγοντες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών. Σε αντίθεση με τη δομή της δασοπυρόσβεσης στην Ελλάδα, μία καλή πρακτική συναντάται στην Γαλλία. Τα ιδιαίτερα εύφλεκτα μεσογειακά δάση της Γαλλίας

αυτά καλύπτουν 10 φορές μεγαλύτερη έκταση από την Ελλάδα (40 εκατομμύρια στρέμματα έναντι 4 αντίστοιχα), ωστόσο στη Γαλλία καίγονται κατά μέσο όρο 160.000 στρέμματα ετησίως, ενώ στην Ελλάδα 600.000. Η Γαλλική Δασική Υπηρεσία (ONF) συντονίζει τις επιχειρήσεις πυρόσβεσης με 9.500 άτομα προσωπικό, 170 τοπικές βάσεις, 1.800 οχήματα και 64 εναέρια μέσα, σε αντίθεση με τα 89 της Ελλάδας.⁴ Στην Ελλάδα, η συσσωρευμένη καύσιμη ύλη λόγω της ξηρασίας έχει κάνει τα δάση πολύ εύφλεκτα, αλλά η έλλειψη προσωπικού και η απουσία οργανωμένης Δασικής Υπηρεσίας δεν επιτρέπουν αποτελεσματική αντιμετώπιση.

³ [Extreme fire weather & fire behaviour.](#)

⁴ Η μεταφορά της δασοπυρόσβεσης από την Δασική Υπηρεσία στην Πυροσβεστική φαίνεται να δημιουργήσει τα προβλήματα που μέχρι σήμερα δεν επιτρέπουν την αποτελεσματική αντιμετώπιση των πυρκαγιών. Βλ. σχετικά: [Σταματόπουλος, Ε. \(2023, Ιούλιος 24\). Το «μοναδικό» Ελληνικό σύστημα δασοπυρόσβεσης. Olympia](#) και [Κατσούδας, Δ. \(2023, Ιούλιος 27\). Μια επανάσταση για την δασοπροστασία. Liberal.](#)

Γράφημα 2. Αριθμός μεγάλων πυρκαγιών (>13.000 στρέμματα).

Πηγή: [Γιάνναρος, Θ. Μ. \(2024, 15 Απριλίου\). Οι μεγάλες δασικές πυρκαγιές στην Ελλάδα, 2008 – 2023. FLAME.](#)

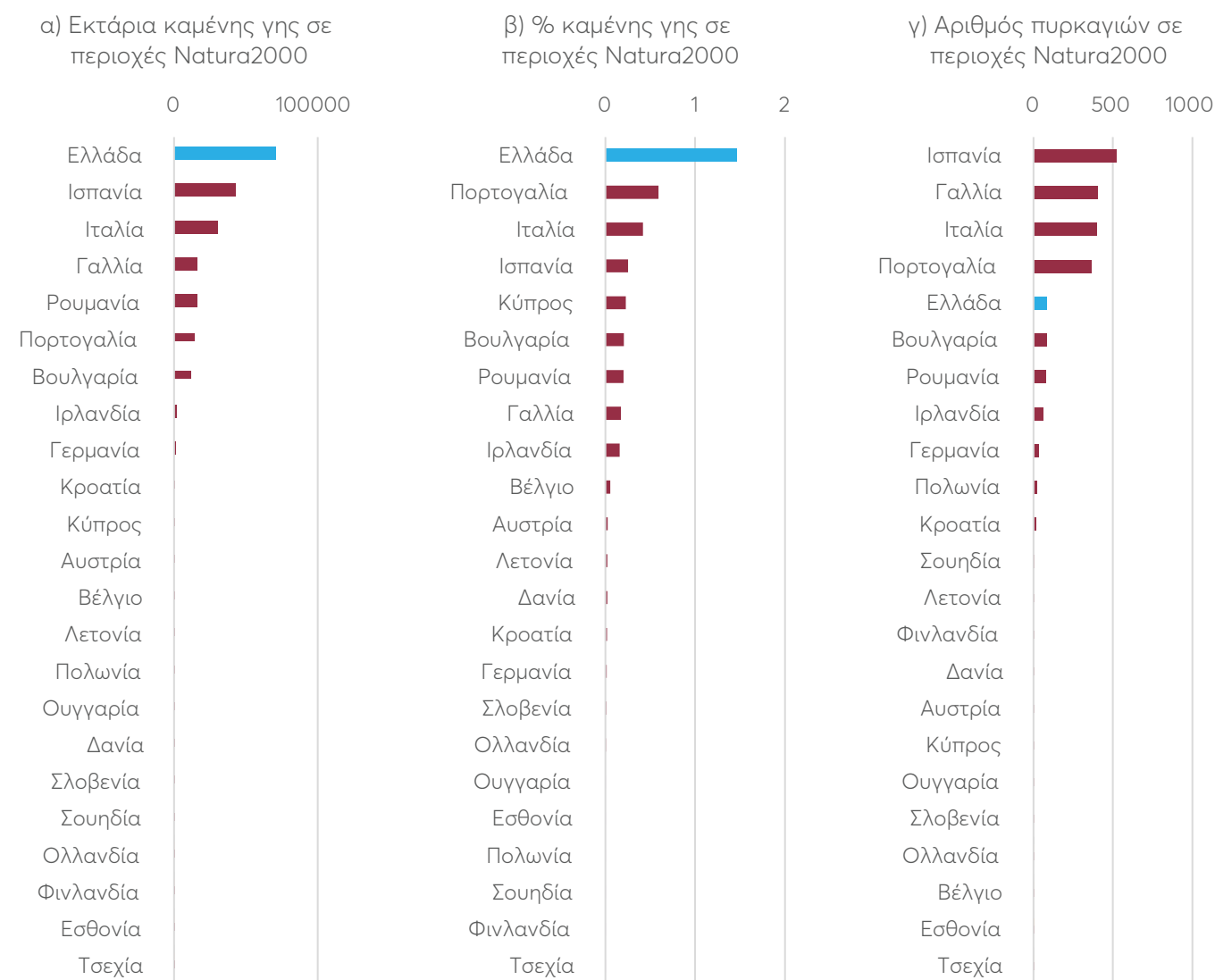
Δεδομένα: Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφόρησης για Δασικές Πυρκαγιές (EFFIS) Επεξεργασία δεδομένων: Πυρομετεωρολογική ομάδα FLAME, ΕΑΑ / meteo.gr.

Οι ανεπάρκειες στην αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών έχουν πλήξει σε μεγάλο βαθμό και το οικολογικό δίκτυο Natura2000. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις πυρκαγιές σε περιοχές Natura2000 στις χώρες της

ΕΕ για το 2023, η Ελλάδα βρέθηκε στην πρώτη θέση με τα περισσότερα εκτάρια καμένης γης σε περιοχές Natura2000 σε απόλυτο αριθμό, στην πρώτη θέση με το μεγαλύτερο ποσοστό καμένης γης Natura2000,⁵ ενώ ως προς τον αντίστοιχο αριθμό πυρκαγιών βρέθηκε στην 5^η θέση.

5 [European Commission, Joint Research Centre. \(2023\). Global wildfire information system \(GWIS\) - GWIS statistics for 2023. Publications Office of the European Union.](#)

Γράφημα 3. Πυρκαγιές σε περιοχές Natura2000 στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

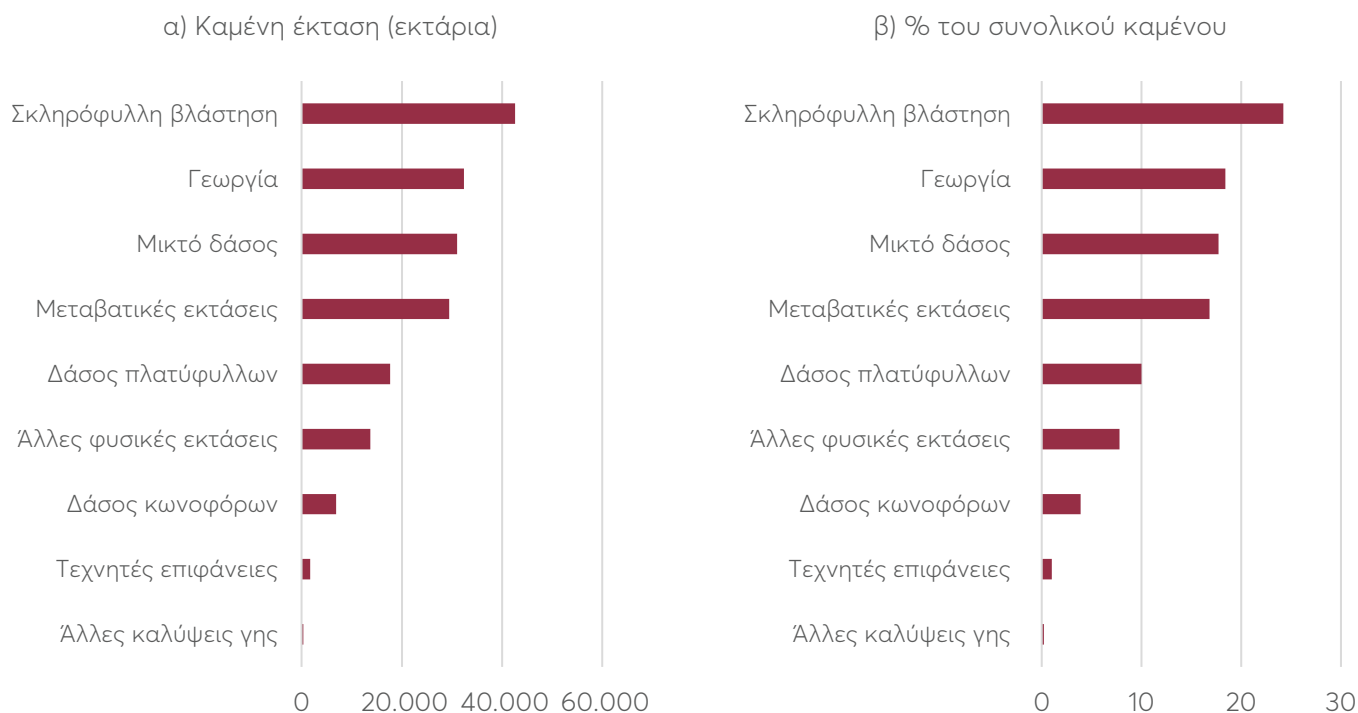

Πηγή: [European Commission, Joint Research Centre. \(2023\). Global wildfire information system \(GWIS\) - GWIS statistics for 2023. Publications Office of the European Union.](#)

Ως προς τον τύπο κάλυψης της γης που έχει κάηκε στην Ελλάδα το 2023, το 1/4 αφορούσε σκληρόφυλλη βλάστηση, ενώ το 1/5 γεωργικές εκτάσεις, δηλαδή οι καμένες περιοχές αποτελούν σημαντική απώλεια φυσικών και γεωργικών πόρων. Αυτές οι

περιοχές είναι ζωτικής σημασίας για τη βιοποικιλότητα και την αγροτική παραγωγή της χώρας. Η καταστροφή τους έχει αρνητικές συνέπειες τόσο για το περιβάλλον, όσο και για την οικονομία και τις τοπικές κοινότητες.

Γράφημα 4. Κατανομή της καμένης έκτασης (εκτάρια) στην Ελλάδα ανά τύπο κάλυψης γης το 2023.

Η Ελλάδα και οι άλλες χώρες της ΕΕ: Η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών πολιτικής προστασίας σε 17 χώρες της ΕΕ το 2019

Σε έρευνα που δημοσιεύθηκε το 2019 στο επιστημονικό περιοδικό *Journal of European Public Policy*⁶ αξιολογήθηκε η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών πολιτικής προστασίας στις εξής 17 χώρες μέλη της ΕΕ: Αυστρία, Τσεχία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Ισπανία, Βουλγαρία, Ιρλανδία, Δανία, Σουηδία, Κροατία, Λιθουανία, Φινλανδία, Λετονία, Πορτογαλία και Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, οι επιμέρους δείκτες της μελέτης μετρούν την ικανότητα

να κατανοηθεί το επίπεδο της κρίσης σε καταστάσεις αβεβαιότητας εντός της χώρας, τον συντονισμό, τη συνεργασία και την επικοινωνία με άλλους σχετικούς φορείς κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, καθώς και την ικανότητα των οργανισμών να ανταποκριθούν κατάλληλα. Επιπλέον, αξιολογούν την ικανότητα να παρέχεται βοήθεια σε άλλους οργανισμούς εντός της χώρας κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, τον βαθμό ιεραρχίας και την τήρηση κανόνων και διαδικασιών στη λήψη αποφάσεων, καθώς και την οργανωσιακή κουλτούρα που περιλαμβάνει την αφοσίωση, την αυτονομία, τη δικαιοσύνη, την ελευθερία έκφρασης, την επαγγελματική κρίση και την εμπιστοσύνη μεταξύ των υπαλλήλων στον τομέα διαχείρισης κρίσεων. Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται οι βασικές κατηγορίες αξιολόγησης της μελέτης.

6 Parker, C. F., Persson, T., & Widmalm, S. (2019). The effectiveness of national and EU-level civil protection systems: Evidence from 17 member states. *Journal of European Public Policy*, 26(9), 1312-1334. <https://doi.org/10.1080/13501763.2018.1523219>.

Πίνακας 1. Δείκτες αποτελεσματικότητας των μηχανισμών πολιτικής προστασίας σε 17 χώρες της ΕΕ.

Δείκτης	Συντομογραφία	Ελληνική απόδοση	Περίληψη Δείκτη
Distributed Sense-Making, National Level	DSMNA	Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Κρίσης	Μετρά την ικανότητα κατανόησης της κρίσης, ώστε να ξεπεραστούν αντιφατικοί ορισμοί προβλημάτων σε καταστάσεις αβεβαιότητας.
Coordination, Cooperation, and Communication, National Level	CCCNA	Δείκτης Συντονισμού, Συνεργασίας και Επικοινωνίας	Μετρά την ικανότητα συντονισμού, συνεργασίας και επικοινωνίας με άλλους σχετικούς φορείς εντός της χώρας κατά τη διάρκεια μιας κρίσης.
Ability to Respond Appropriately, National Level	ARANA	Δείκτης Ικανότητας Κατάλληλης Αντίδρασης	Μετρά την ικανότητα των εθνικών οργανισμών διαχείρισης κρίσεων να ανταποκριθούν κατάλληλα σε μια κρίση.
Surge Capacity, Supply Logistics, and Scaling Procedures, National Level	SSSNA	Δείκτης Ικανότητας Ανταπόκρισης σε Αναδυόμενες Καταστάσεις, Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Διαδικασιών Κλιμάκωσης	Μετρά την ικανότητα να παρέχεται βοήθεια σε άλλους οργανισμούς εντός της χώρας κατά τη διάρκεια μιας κρίσης.
Public Administration Structure	PAS	Δείκτης Δομής Δημόσιας Διοίκησης	Μετρά τον βαθμό ιεραρχίας και τήρησης κανόνων και διαδικασιών στη λήψη αποφάσεων στον τομέα διαχείρισης κρίσεων.
Public Administration Cultures	PAC	Δείκτης Κουλτούρας Δημόσιας Διοίκησης	Μετρά την οργανωσιακή κουλτούρα και την αφοσίωση, την αυτονομία, την δικαιοσύνη, την ελευθερία έκφρασης, την επαγγελματική κρίση και την εμπιστοσύνη μεταξύ των υπαλλήλων στον τομέα διαχείρισης κρίσεων.
Effectiveness in Crisis Management, National Level	ECMNA	Δείκτης Αποτελεσματικότητας Διαχείρισης Κρίσεων	Συνολικός δείκτης που μετρά την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση κρίσεων σε εθνικό επίπεδο.

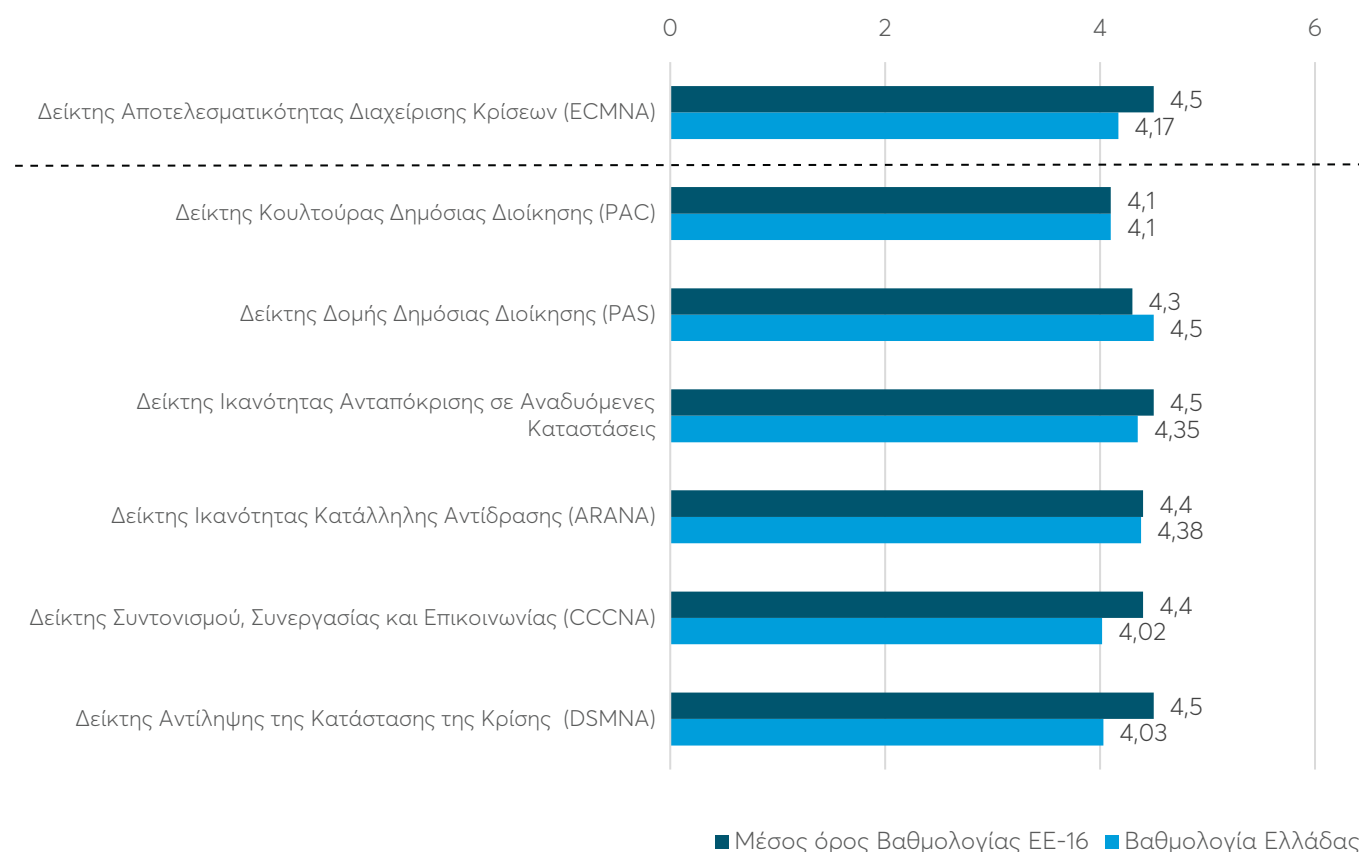
Η επίδοση της Ελλάδας στους σχετικούς δείκτες είναι κάτω από τον μέσο όρο των υπόλοιπων κρατών, ενώ φαίνεται να υστερεί σημαντικά στους Δείκτες Αντίληψης της Κατάστασης της Κρίσης και Συντονισμού, Συνεργασίας και Επικοινωνίας.

Πιο συγκεκριμένα:

- Στον συνολικό Δείκτη Αποτελεσματικότητας Διαχείρι-

σης Κρίσεων (ECMNA), η Ελλάδα καταλαμβάνει τη 13η θέση έχει βαθμολογία 4.17, κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ-16 που είναι 4.5. (Γράφημα 4)

Γράφημα 5. Βαθμολογίες αποτελεσματικότητας των μηχανισμών πολιτικής προστασίας Ελλάδα και μέσος όρος ΕΕ-16.

Σε ό,τι αφορά κατατάξεις στους επιμέρους δείκτες (Γράφημα 5):

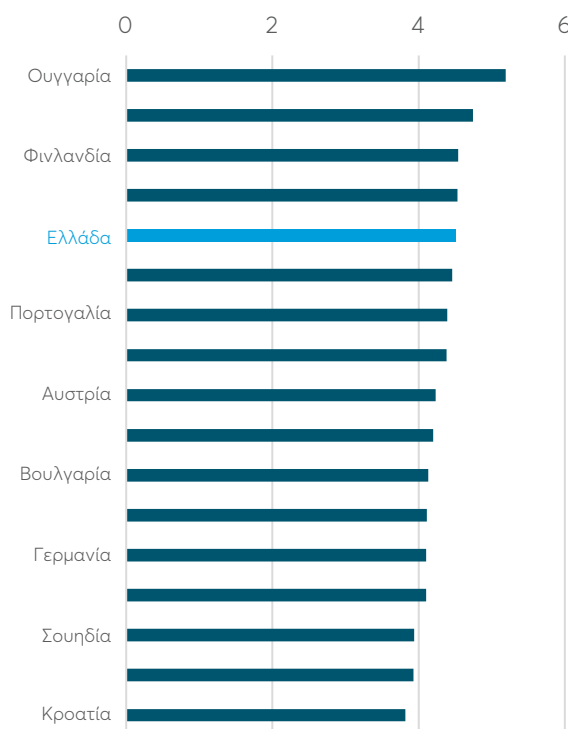
- Στον Δείκτη Δομής Δημόσιας Διοίκησης (PAS), η Ελλάδα βρίσκεται στην 5η θέση, με βαθμολογία 4.5 (έναντι μέσου όρου ΕΕ-16 4.3)
- Στον Δείκτη Κουλτούρας Δημόσιας Διοίκησης (PAC), η Ελλάδα κατατάσσεται στην 9η θέση με βαθμολογία 4.1 (ίση με τον μέσο όρο ΕΕ-16)
- Στον Δείκτη Αντίληψης της Κατάστασης της Κρίσης (DSMNA) με βαθμολογία 4.03 (έναντι μέσου όρου ΕΕ-16 4.5).
- Στον Δείκτη Συντονισμού, Συνεργασίας και Επικοι-

ωνίας (CCCNA), η Ελλάδα βρίσκεται στην 14η θέση, με βαθμολογία 4.02 (έναντι μέσου όρου ΕΕ-16 4.4).

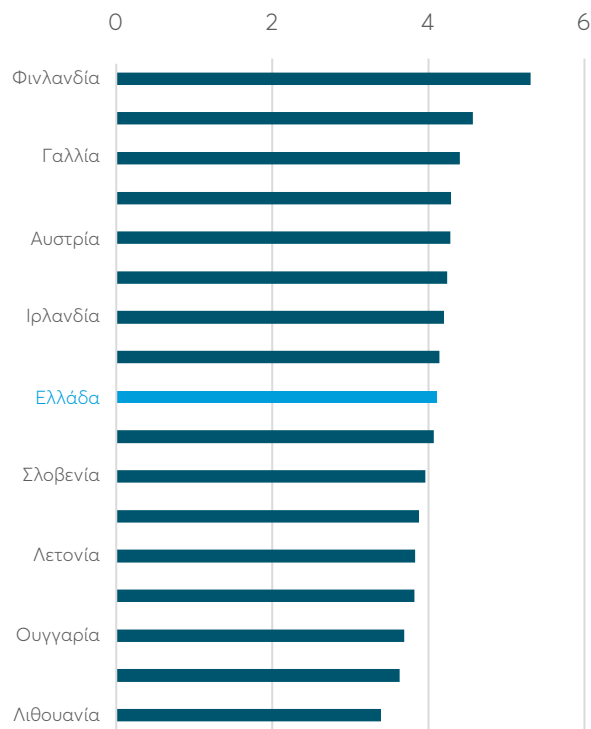
- Στον Δείκτη Ικανότητας Κατάλληλης Αντίδρασης (ARANA), η Ελλάδα κατατάσσεται στην 12η θέση, με βαθμολογία 4.38 (έναντι μέσου όρου ΕΕ-16 4.4).
- Στον Δείκτη Ικανότητας Ανταπόκρισης σε Αναδυόμενες Καταστάσεις, Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Διαδικασιών Κλιμάκωσης (SSSNA), η Ελλάδα κατατάσσεται στην 10η θέση, με βαθμολογία 4.35 (έναντι μέσου όρου ΕΕ-16 4.5)

Γράφημα 6. Κατάταξη ως προς τους δείκτες αποτελεσματικότητας των μηχανισμών πολιτικής προστασίας ανάμεσα στις 17 χώρες της ΕΕ.

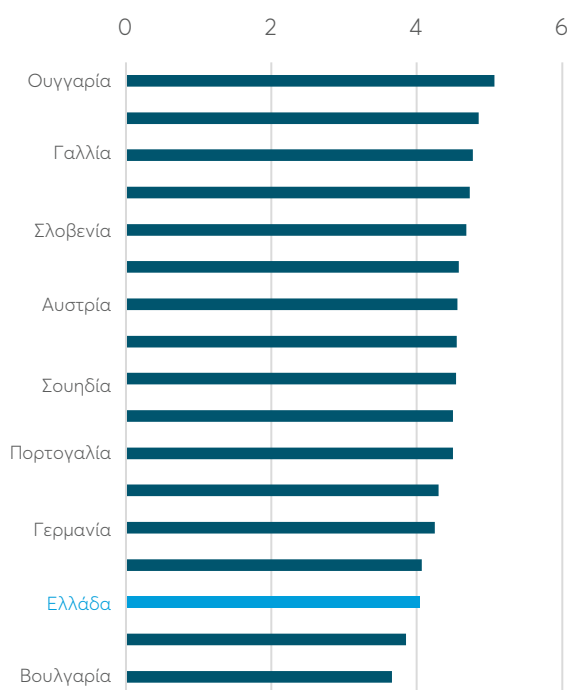
Δείκτης Δομής Δημόσιας Διοίκησης (PAS)

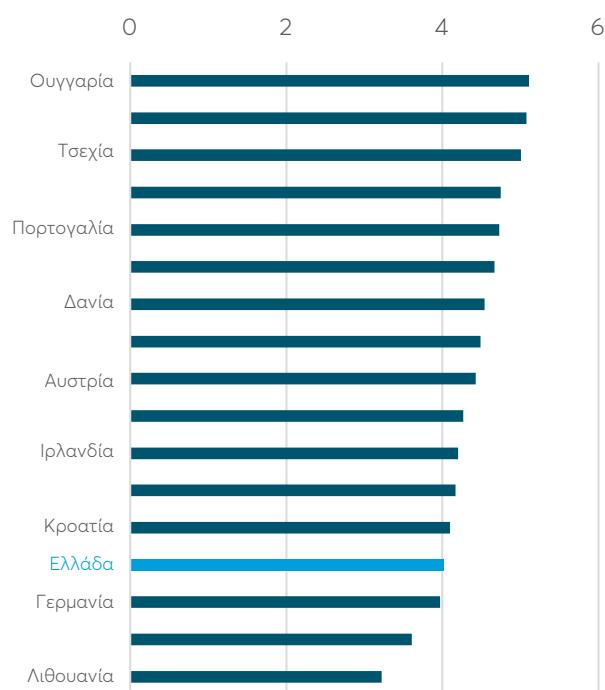
Δείκτης Κολυτούρας Δημόσιας Διοίκησης (PAC)

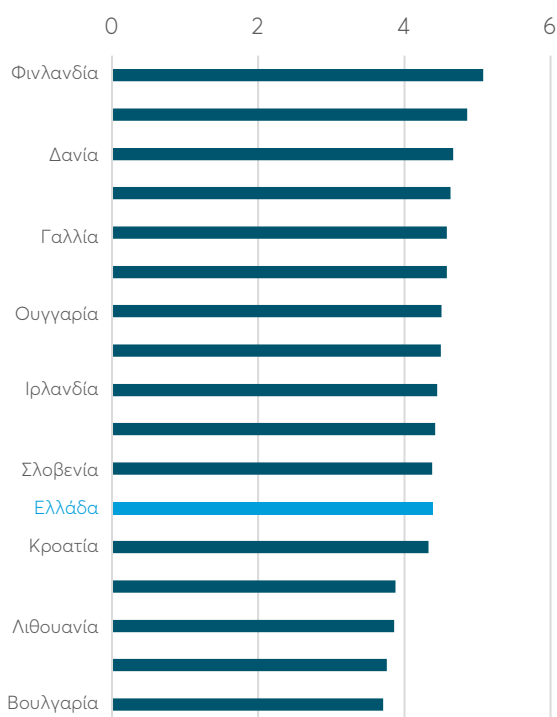
Δείκτης Αντίληψης της Κατάστασης της Κρίσης (DSMNA)

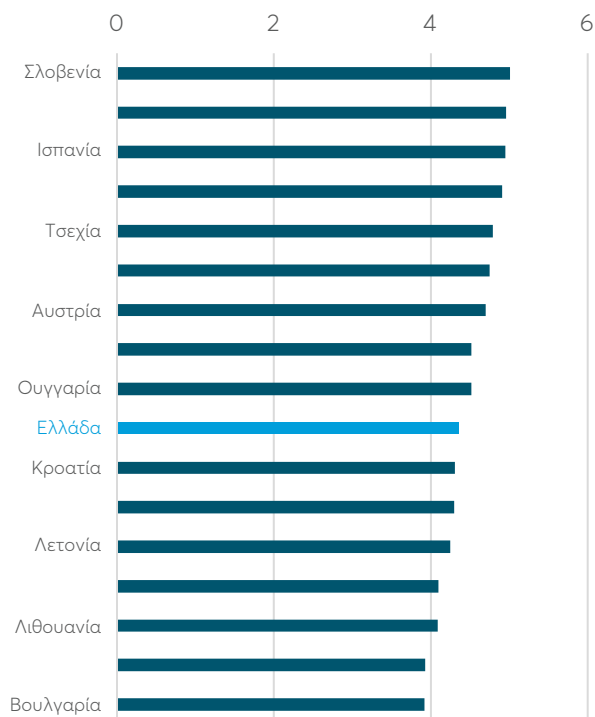
Δείκτης Συντονισμού, Συνεργασίας και Επικοινωνίας (CCCNA)

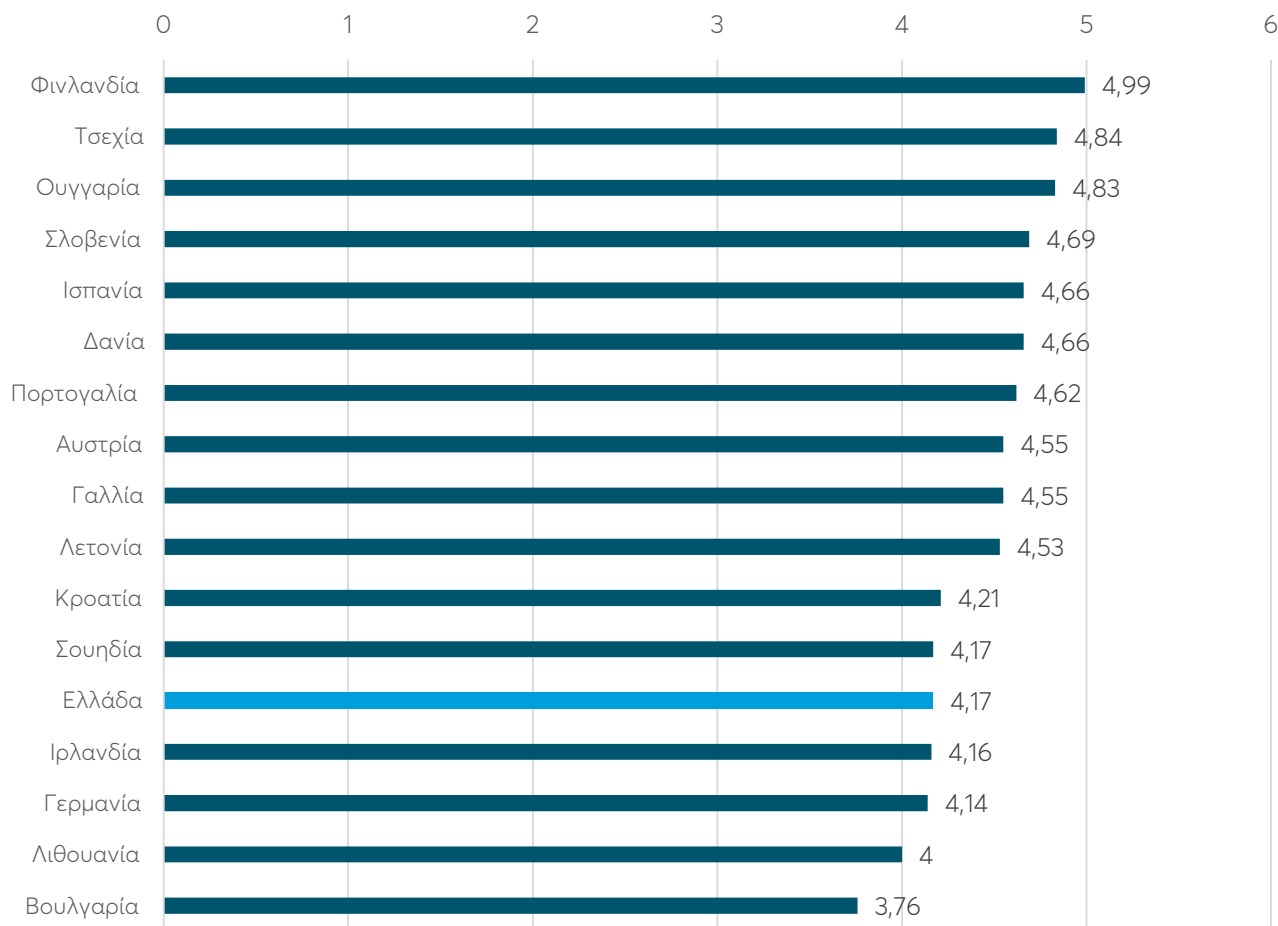
Δείκτης Ικανότητας Κατάλληλης Αντίδρασης (ARANA)

Δείκτης Ικανότητας Ανταπόκρισης σε Αναδυόμενες Καταστάσεις, Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Διαδικασιών Κλιμάκωσης (SSSNA)

Γράφημα 7. Κατάταξη ως προς τον συνολικό Δείκτη Αποτελεσματικότητας Διαχείρισης Κρίσεων (ECMNA) ανάμεσα στις 17 χώρες της ΕΕ.

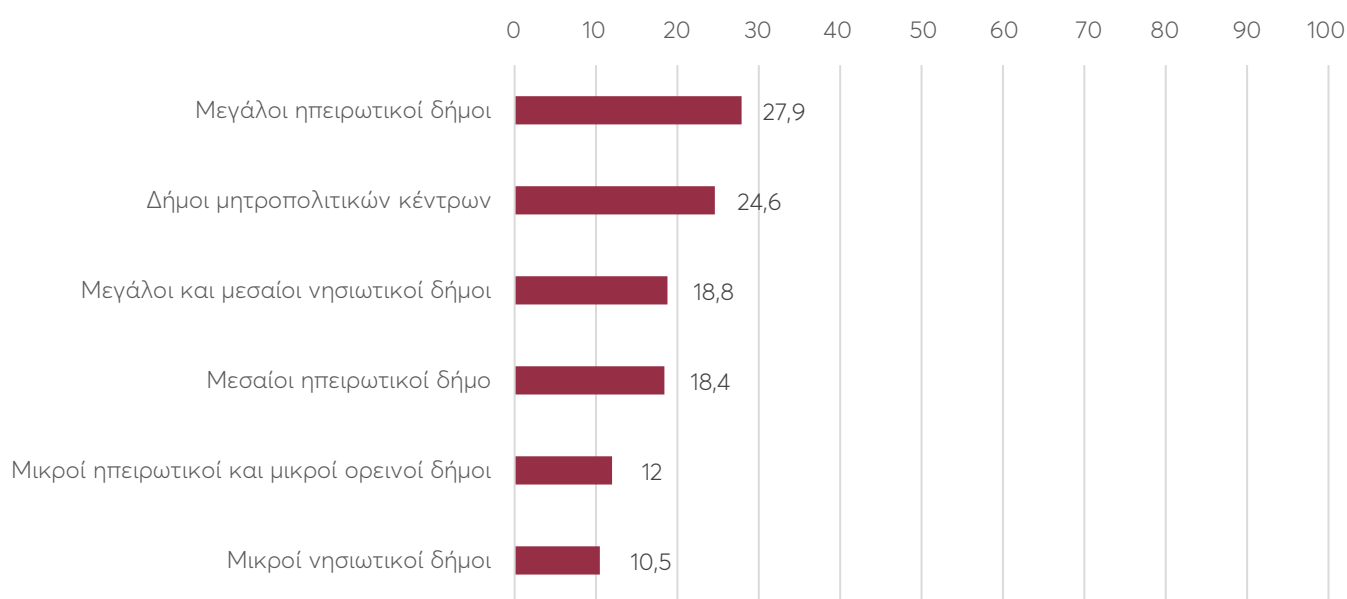

Η πολιτική προστασία σε τοπικό επίπεδο: οι αδυναμίες των δήμων και των περιφερειών

Σε επίπεδο δήμων και περιφερειών, τα στοιχεία του Δείκτη Αποτελεσματικότητας Δήμων 2023⁷ αποκαλύπτουν τις αδυναμίες στους τομείς της πολιτικής προστασίας και της βιωσιμότητας σε τοπικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, στο πεδίο της Πολιτικής Προστασίας, οι Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι σημειώνουν την καλύτερη επίδοση με βαθμολογία 27,9 στα 100,

και ακολουθούν, οι Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων με βαθμολογία 24,6, οι Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι με βαθμολογία 18,8, οι Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι με βαθμολογία 18,4, οι Μικροί Ηπειρωτικοί και Μικροί Ορεινοί Δήμοι με βαθμολογία 12, ενώ στο τέλος βρίσκονται οι Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι με βαθμολογία 10,5 (Γράφημα 7). Η χαμηλή μέση βαθμολογία προκύπτει από την έλλειψη συχνών ασκήσεων ετοιμότητας για καταστροφές, την περιορισμένη κατάρτιση, τον ελλιπή εξοπλισμό και την μη τήρηση μητρώων ενεργών ομάδων εθελοντών και ασκήσεων.

Γράφημα 8. Μέση βαθμολογία στην Πολιτική Προστασία ανά κατηγορία δήμου

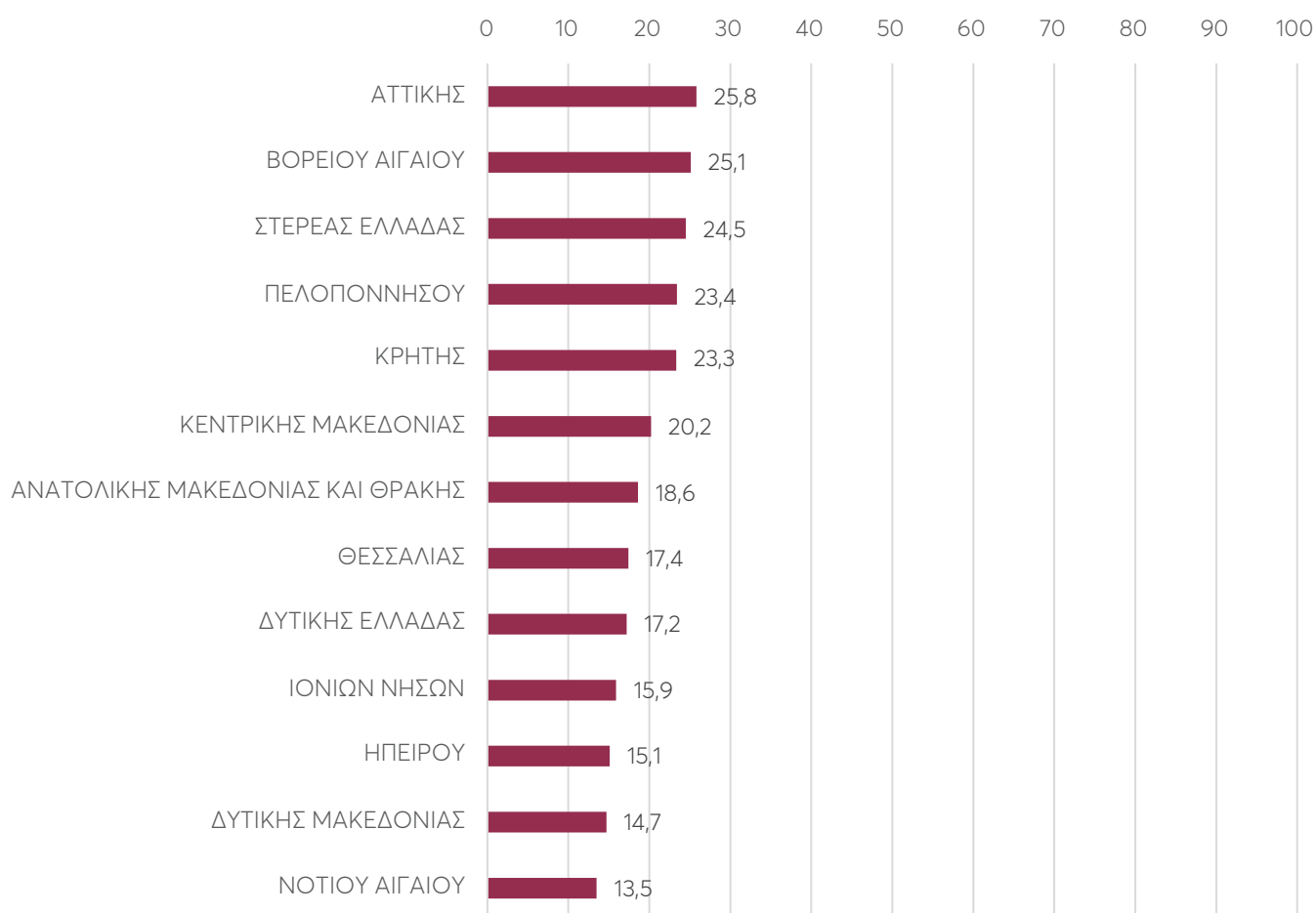

Βάσει της γεωγραφικής τους κατανομής, η μέση επίδοση των δήμων της Περιφέρειας Αττικής σημειώνει την καλύτερη βαθμολογία στην Πολιτική Προ-

στασία (25,8/100), ενώ η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου την χαμηλότερη βαθμολογία (13,5/100) (Γράφημα 8).

7 Σαραβάκος, Κ., Πλυμάκης, Ι., Μαντάς, Χ., Κаланτζάκης, Γ., Βαλλιάνος, Ι., Χένα, Ε., Ουλκέρογλου, Α., Πλέτσα, Δ., & Σταθοπούλου, Μ. (2024). [Δείκτης Αποτελεσματικότητας Δήμων 2023](#) (2η έκδ.). Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών & Κέντρο Διεθνούς & Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας & Διακυβέρνησης, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Γράφημα 9. Μέση βαθμολογία στην Πολιτική Προστασία ανά Περιφέρεια

Προτάσεις αναδιάρθρωσης της πολιτικής προστασίας βάσει των καλών πρακτικών που ακολουθούνται σε άλλες χώρες της ΕΕ:

- **Εκσυγχρονισμός της υποδομής και των εξοπλισμών:** Αναβάθμιση των υποδομών και εξοπλισμών για την αύξηση της αποτελεσματικότητας και την βελτίωση της αντίδρασης σε κρίσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η απόκτηση νέων πτητικών μέσων.
- **Ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού:** Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων φορέων που ασχολούνται με την πολιτική προστασία, καθώς και βελτίωση του συντονισμού των δράσεων τους. Μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων προς την τοπική αυτοδιοίκηση ώστε να αναλαμβάνει με επιτυχία δράσεις σε τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, ενίσχυση της συνεργασίας με την ΕΕ.
- **Εκπαίδευση και ενίσχυση του προσωπικού:** Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού που ασχολείται με την πολιτική προστασία,

προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων προστασίας και αντιμετώπισης κρίσεων.

- **Ίδρυση ενός ενιαίου φορέα Δασοπροστασίας:** σε πρώτη φάση θα πρέπει να μεταβιβαστούν οι αρμοδιότητες της πρόληψης και της προσβολής των πυρκαγιών στη Δασική Υπηρεσία και σε δεύτερη φάση η πλήρης στελέχωση ενός ενιαίου φορέα δασοπροστασίας, όπως στις υπόλοιπες μεσογειακές χώρες, όπου η πρόληψη των πυρκαγιών γίνεται κυρίως από τη Δασική Υπηρεσία.
- **Πρωώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης:** Δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκστρατειών ευαισθητοποίησης για την αύξηση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού σχετικά με τους κινδύνους και τις μεθόδους προστασίας, για παράδειγμα για την προστασία και τον καθαρισμό των οικοπέδων που είναι κοντά σε δασικές εκτάσεις.

Το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών είναι η κύρια ανεξάρτητη, μη κρατική, μη κομματική φιλελεύθερη δεξαμενή σκέψης στην Ελλάδα. Έχει τη νομική μορφή της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας και έδρα την Αθήνα. Το όραμά μας είναι μια Ελλάδα πρότυπο οικονομικής και κοινωνικής ελευθερίας που παρέχει στους πολίτες της τη δυνατότητα να δημιουργήσουν και να επιδιώξουν τα όνειρα και τις φιλοδοξίες τους. Ο σκοπός του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών είναι να αυξήσει την επιρροή των φιλελεύθερων προτάσεων και ιδεών στον δημόσιο διάλογο και την πολιτική. Το έργο του περιλαμβάνει ερευνητικά προγράμματα, εκδόσεις και εκδηλώσεις που έχουν ως επίκεντρο την αύξηση της ατομικής ελευθερίας για κάθε πολίτη.

Οι απόψεις που δημοσιεύονται στο κείμενο εκφράζουν τους συντάκτες του και όχι απαραίτητα τον οργανισμό.

ΚΕΝΤΡΟ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Στέγη Μάρκου Δραγούμη
Μαιζώνος 38, Αθήνα
Τ: +30 210 5238373
info@kefim.org

[facebook.com/kefim.org](https://www.facebook.com/kefim.org)

twitter.com/kefim_org

[gr.linkedin.com/company/centerforliberalstudies](https://www.linkedin.com/company/centerforliberalstudies)

[youtube.com/kefim](https://www.youtube.com/kefim)